

Карачаев-Черкесск бичӓч Халимат Байрамукова

Халимат Байрамукова — Карачаев-Черкесск автономн областин Хураука гидг селӓнд, модна урч күүнӓ булд төрөмн. Аси эн эрт хагьчв.

Долан класс чилӓснӓнн хӓбн Карачаевск фельдшерск- акушерск школд брад, 1938 жыл энӓг чилӓв.

«Долорес Ибаррури» гидг энӓнӓ түрүн шӓлгн 1936 джил «Кызыл Карачай» гидг газетд барлгдла. 1938 джилӓ авн «Кызыл Карачай» газетин даалгьврта сеглӓтрн болдж эн кӓдлджӓгьӓд, 1941 джил эврӓ сӓн дурари фронтд олад. 1942 джил кӓртл госпитальд кӓдлв.

1943 джил кӓртл «Хойр зӓркн» гидг пьес эн барлв. энӓнӓ шӓлгӓдн областин болн райин альманахт барлджав.

1939 джилӓс нааран Халимат Байрамукова СССР-н бичирин Союзин член. Поэзин халхар чигн, орчулач чигн болад эн шундж кӓдлдж йов-

ла. М. Лермонтовин, К. Хетагуровин, В. Маяковскийин, Алишер Навоин шӓлгӓд эн карачай келнд орчулдж барлв.

1944-1957 джилмӓдт Казахстан дундин школин багш болдж, орс кел болн литератур заадж йовв. 1956-1957 джилмӓдт Фрунзе балгьснд кара-

чай келӓр гарси «Хамдан дуулай». «Мана джиргьлин туг» гидг коллективн хурангьусд Халимат Байрамукова шунмгьагьар орцна. Энӓнӓ шӓлгӓд хагс келнд орчулгдла «Хасг кӓӓкд улс» гидг журналд барлгдла.

Ӗдгӓ цагт Фрунзе болн Алма-Ата балгьсдт гарси «Цевр зӓркнӓсн», «Заль» гидг коллективн хурангьуст Халимат Байрамукован шӓлгӓд голлгч орм эзлджӓнӓ.

Карачаев-Черкесск Арӓсӓлӓ нилӓд 400 джил болсна ӓбнлӓ Халимат Байрамукован шӓлгӓд эврӓ келӓр болн орс келӓр гарси «Би ӓмнд дуртав» гидг онц хурангьуст гарв. Тер мет областин альманахт, коллективн альманахт, нань чигн орс орчулгьст гарв.

Ӗдгӓ цагт Х. Байрамукова шӓлгӓдн хурангьу барт белдджӓнӓ, «Уулс» гидг повесть бичджӓнӓ.

Эн дора бидн Халимат Байрамукован шӓлгӓдиг Дорджин Баснӓ хальмг келнд орчулсиг барлджанавдн.

Хальмг кӓӓкнд

Тӓрӓц Пушкинӓс давхар седлжӓхшв.

Терӓнӓ чини туск шӓлг мӓнӓк.

Мини шӓлг джил боллго бӓкхинь медвчн, Мӓн эврӓннӓ дуран чамд келхӓр седлӓв.

Ӕнн селклӓн чамд ӓгсн мини дуриг

Ӕгӓр мактдж чимлгӓн олдшго гидж сагл-нав.

Ӕгӓ—чинн герт орчкад, кезӓ чигн

Ӕнн седклин килмдж олхд би иткнӓв.

Эк мет элкндӓн шахдж шувшрдж умссн

Эмгн болсн хальмг ээджиг би мартшгов.

Олн-ӓмтнӓнчн кӓнӓкл ухаг умсджӓх метӓр

Энӓнӓ буурл усндн урлан шахдж умслӓв.

Туургсн энӓкр эврӓ иньг, цецгддж ӓс

Тӓрскн партин нарн герлӓрн маниг дулатх-на.

Мана келн-ӓмтс хоорндан батар иньгллгӓн

Мӓнӓк кезӓдчн кенчн усар урсклдж хагь-цулшго.

Шӓлгчнрин туск ӓг

Кесгн ода шӓлгӓд бичнӓ,

Кӓн болгӓн гилтӓ шӓлгч!

Зуг Пушкин гарад угаг

Келснӓ нанд бас соньсгднӓ.

Шуудтн, хуучнагьар хӓрӓ ӓгсв:

Шӓлг джинӓнӓд бӓӓх зӓвтӓ!

Кӓн гашуга хӓвдӓн уульӓ.

Кишгтӓ цагт дууллго бӓӓшго.

Дутг уга кӓн уга

Чамдчн тер бӓӓнӓ, сӓкүсм

Догшар зуг чамаг гемшӓхшич.

Ӕрун багь селклӓн бӓрдж

Иим хаалгь таасдж авсн

Онӓгдан кӓ би медхшв.

Тӓрскн

Оратдж джирднӓнсн царцан дуунд.

Ӗргн теегтӓн чи дуртач,

Орагьарн Кавказд гатц ӓбдлсн

Ӗндр цаста уулсдан би дуртач.

Онӓгдана тускар бидн дулджахд

Ӕмтн маниг тегӓд гемшӓхий—

Ӗргн теегигчн, цаста уулигчн,

Ӗнр Тӓрскн—эс гинӓвдн?

Зӓрм бдрмӓдт

хаврин асрсн хуршнӓ

Зуркн сарулдад

герлӓр дӓурч байсана,

Тер цагт

цугьарагьас кишгтӓ болдж

Тӓрӓц орчлнӓд—

зовлнӓ уга мет болна!

Ӕмтнд цугтадн—

харинд уга би

Адгьдж байран—

хувадж ӓгх билӓв.

Кемрджӓн наадкнӓ

хорлтин хаалгьар йовхла,

Кӓн ганцарн

хӓвтӓ болдж чадхий?

Ӗлрин солнӓл талрдж чи холднач,

Ӗрчд заядар тоолвр уудлгиг нуухшв.

Намаг угагьар хӓвтӓ болкчн мбрӓдджӓнӓв.

Нанас талданта тегӓд кишгтӓ болхийч?